

ELOFIZETES
HELYBEN ÉS VIDEKEN
 Egy évre 150 Lei.
 Fél évre 75 Lei.
 Egy negyed évre 87-50 Lei.
 Egy óra 12-50 Lei.

Nyilttéri költségek
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG
 Aradi és csanádi egyesül.
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 267.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 Boulevard Regele Ferd.
 nr. 1. (József lőh.-u. 22.)
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, október 29.

Mária királynő születésnapja

Holnap, pénteken üli meg *Mária* királynő születésnapját. Ebből az alkalomból holnap dél előtt 11 órakor az összes vallásfelekezetek templomaiban ünnepi istentisztelet lesz, amelyen a katonai és polgári hatóságok vezetői, továbbá az iskolák növendékei tanáraik vezetése mellett megjelennek. Az összes iskolákban csak 10 óráig lesz tanítás, ellenben a hivatalokban, gyárakban, üzemekben, kereskedésekben nem lesz munkaszünet. Az ünnep alkalmából a házakat és üzleteket fel kell lobogózni.

A budapesti román követség átlutazott Aradon.

Tegnap egy körülbelül tíz tagú bizottság utazott keresztül Aradon, akik állítólag Románia budapesti követségének tagjai. A bizottság egyik tagja Boeriu kapitány is, aki mint az élelmezési hivatal főnöke működött Aradon. Valószínű, hogy a bizottság Budapestre való utazása kapcsolatban van a magyar béke ratifikálásával. Ugyanis Románia eddig nem állíthatott fel követséget Budapesten, míg a trianoni békét a magyarok nem ratifikálták. Az antant szigorú hangú megjegyzése folytán, mint azt az Aradi Közlöny már megírta, gróf Csáky Imre külügyminiszter a parlament elé terjesztette elfogadás végett a ratifikálási törvényjavaslatot. Előrelátható volt, hogy Románia a bekének a magyarok által való ratifikálása után azonnal elküldi követségét Budapestre.

Helyreállt a normális forgalom.

Az osztrák mozgalommal kapcsolatban a CFR. vonalain redukálták a személyvonatok számát. Elmaradtak a reggel induló 610. számú személyvonat és a helyi érdekű vonatok. Ma érdeklődünk *Jura* állomásfőnökénél aziránt, mikor fog a rendes személyforgalom helyreállni. Az állomásfőnök a következőket mondotta:

— Pascutiú igazgató ur felszólított, tegyek előterjesztést, indíthatók-e a személyvonatok abban a számban, ahogyan a sztrájk előtt közlekedtek. Én már semmi akadályt nem látom annak, hogy a személyforgalmat a legteljesebb mértékben fel ne vegyük. A helyi érdekű vonatok már rendszeren közlekednek, a reggel 7 órakor Erdély felé induló személyvonatra nézve pedig előterjesztést teszek, hogy azt már hétfőn, november elsőjén ismét indítsuk. Ezzel azután a személyforgalom ismét rendes lesz.

Eldölt az államtitkárságok sorsa.

BUCURESTI. A minisztertanács ma este *Averescu* elnökletével végleg elhatározta, hogy az államtitkárságokat a csatolt tartományokból Bucurestibe helyezi át és az új területeken főkörmánybiztosokat nevez ki. Elhatározta továbbá az egész ország tisztviselői fizetésének egységesítését.

BUCURESTI. A belügyminiszter elhatározta, hogy az erdélyi közigazgatást úgy szervezi meg, hogy az alispánok (szubprefectusok) közvetlenül a miniszter és államtitkárság alá lesznek rendelve és a prefectusok csak a törvények és rendeletek betartása feletti ellenőrzést fogják gyakorolni. (Dtü.)

A szavazók összeírása. Önhibáján kívül büntetik a polgárságot.

Közöltük a rendőrség hirdetményét, amely három napot tűz ki, hogy a 21. évüket betöltött polgárok nemre és nemzetiségre való tekintet nélkül jelentkezzenek. A jelentkezés célja, hogy a szavazók számáról és foglalkozásáról statisztikát készítsen az állami rendőrség. Ma volt a jelentkezés utolsó napja. Meg kell állapítanunk, hogy a felszólításnak a büntető szankció dacára csak kevesen tehettek eleget és nem tehetnek eleget holnap, a pótlételezés napján sem. Nem a polgárság hibájául róható fel, hogy nem képes eleget tenni jelentkezési kötelezettségének, hiszen sok száz ember órák hosszat álldó-gált s miután nem került rá a sor, nem jelentkezett. Fizikai lehetetlenség három nap alatt kö-

rülbelül 40—45 ezer ember jelentkezését felvenni, amikor a jelentkezés felvételét mindössze egy tisztviselő végzi és nem áll rendelkezésére megfelelő nyomtatvány sem. A múltban a statisztikai adatokat a hatóságok úgy állították össze, hogy kerületenként kisebb bizottságok lakásról-lakásra jártak és így vették fel a szükséges személyi adatokat. Ez a rendszer lett volna legalkalmasabb most is, a polgárság nem ácsorgott volna félnapokig a rendőrküldeti hivatalok előtt és a hatóság is gyorsabban és pontosan teljesíthette volna feladatát. Most azonban sok ezer aradi polgárt önhibáján kívül fognak pénzbüntetésre ítélni, mert nem diktálhatta be személyi adatait.

Aradiak Bucurestiben. A szezon tetőpontján Ahol szórják a pénzt

Két hetet töltöttem Bucurestiben. Itthon kíváncsiak kérdezték tőlem, mit tudok a „bucuresti rémnapokról.” Hát semmit. Ott nem voltak rémnapok, ellenben voltak gyönyörű őszi napok és a nagy lühhóval előkészített sztrájkból nem láttunk semmit. Aradon arról beszéltek, hogy utcai zavargások folytak le a fővárosban, véres lövöldözések halottakkal. Egy szó sem igaz. A *Calea Victoriei*n hullámozó elegáns közönség; az épen most lezajló őszi lóversenyek fényes autók és kocsisora nem tudott, nem beszélt semmiféle zavargásról. Bucurestiből Aradig nagyokat lódit a fantázia. *Averescu* tábornok kemény legény, jó helyen ül ő most a miniszterelnöki székekben.

Bucurestiben egyébként tetőpontján áll a szezon. Körülbelül egy millió ember tolong, kocsizik, sétál a főváros utcáin és szórja a pénzt. Mert pénz csak nálunk nincs, odalenn van. Borravalónak száz leies járja, aki pedig a *Symplonra* akar jegyet kapni Temesvárig, az ezer lei borravalót sem sajnál a jegyeket osztó alkalmazottól. Kávéházak, vendéglők, cukrászdák zsufolva vannak. A *Capsa* (a bucuresti Gerbaud) fényes helyiségében órákig várnak a vendégek, míg asztal-

hoz jutnak. A pénz odalenn nem játszik szerepet. Exportálnak, importálnak és kijárnak. Főleg kijárnak. Egyik kiviteli engedélyt, másik utlevelet, a harmadik visumot, a negyedik szállodai lakást. Az ujonnan csatolt területekről ugylátszik minden kalandor Bucurestibe sietett. Száz vagon benzint kínál eladásra egy már-marosszigeti ifju, akinek azelőtt még keztüjeje se volt, amit benzinnel puccolhatott volna. Félmillió zsákot kínál egy másik, angolországi cukrot három uszály hajóval a harmadik, autóbilt, vaggonszámra rotációs papirt, selymet, meg a jó ég tudja mit. Sohase látta azt, amit kínál, csak ajánl és — elad.

Sokat kell keresni annak, aki Bucurestiben él. Főleg, aki a jobb körökkel tart. Az „Eliséé”, vagy a „Pallas Athaene” ujonnan megnyitott éttermében egy-egy vacsora ára osztrák koronákba átszámítva, olyan hozományt tett ki azelőtt, hogy doktort lehetett volna vásárolni rajta férjnek. Az üzletekben is sokkal magasabb árá van mindennek, mint Aradon. A *Strada Lipsani* fényes boltjaiban minden kapható, amit Páris liferálni képes, de bucuresti méretekben kell keresni annak, aki meg tudja fizetni. Aradiakkal

lépten-nyomon találkozik az ember. Egyrésze utlevélért jön, más része üzleteket köt. A közeli hetekben meginduló inagyar napilapot is aradiak csinálják. A vállalat élén *Variassy Lajos* dr. áll, mellette a munka nagyrészt *Miklós Gyula* dr. végzi, *Winter* dr. egykori aradi ügyvéd veje, a kiadóhivatal igazgatója pedig *Gedeon Imre* lesz, aki hasonló munkakörben hosszabb ideig működött Aradon. Románia újságpapírhiányát is ez a vállalat látja el. Ausztriában, Csehországban és Németországban ezer vagon papírost vásároltak, amiből hatszáz vagon újságpapírt átvett tőlük a román állam. Elénk fizeti tevékenységet fejt ki még két aradi vonatkozású úri ember: *Farkas Mihály* dr. ügyvéd és *Telkes Vilmos* mérnök, mindketten vejei néhai *Ortenberg Tivadarnak*, a kiváló aradi pénzügyi szakértőnek. Hat hónapja élnek Bucurestiben, hoznak árut Olaszországból, szállítanak Hollandiába és anyagilag már mindketten beérkeztek. Elénk érdeklődés veszi körül a fővárosban *Weil Magdát*, az európai híri aradi hegedűművésznőt, aki *Goga Oktavián* kultuszminiszter műpártoló támogatásával legközelebb két hangversenyen működik közre és önálló koncertjére díjmentesen kapta meg az *Athaenem* hatalmas disztermét. *Lepa Dóra*, a kiváló aradi énekművésznő, szintén Bucurestiben tartózkodik. Megtisztelő ajánlatot kapott az operától, és tanszéket ajánlottak fel neki a zeneakadémián, de a művésznő nem kötötte le magát, mert hangverseny-köruttra készül.

Szóval: Arad már elhelyezkedett Bucurestiben is. (s. j.)

Reformok a lakás- és repatriáló hivatalnál.

Dr. *Moldován Silvius* Arad város és Aradvármegye prefectusa tegnap vette át hivatalát és ma már meg is kezdte működését azzal, hogy a lakáshivatal és a vele kapcsolatos repatriáló és kataszteri hivatal szabályrendeleteit és ügyvitelét áttanulmányozta. Dr. *Chicin Remus*, a lakáshivatal elnöke és *Vatian Aurél*, a repatriáló hivatal főnöke alaposan megismertették az új prefectussal hivatalaik egyes ügyköreit és bemutatták practice az ügyek elintézési módját. A hivatalok megtekintése után dr. *Moldován Silvius* prefectus kijelentette, hogy úgy a lakáshivatalnál, mint a repatriáló hivatalnál változtatásokat fog eszközölni, annak módját és alapját azonban egyelőre még nem ismertette a hivatalok vezetőivel.

Mi van a tisztviselők pótfizetésével?

Egyik aradi napilap megírta, hogy a köztisztviselők fizetésrendezése elkészült, amely szerint minden hivatalnok havi 300 leit kapna pótfizetés címén. Az *Aradi Közlöny* munkatársának ma kijelentette egy magasrangú állami tisztviselő, hogy ezt a 300 leies pótfizetést egyáltalában nem utalták ki. Az állami tisztviselők fizetésrendezésére ugyan már elkészült a tervezet, azonban azt a minisztérium nem hagyta meg jóvá. Egyes tisztviselők, akik Bucurestüből, vagy Clujról (Kolozsvárról) jöttek, beszélnek valamit az állítólag elkészült tervezetről és annak katasztereiről, azonban ez sem felelhet meg a valóságnak, mert eszerint az új tervezet szerint az egyes hivatalnokok összfizetése kevesebb lenne, mint amennyi eddig volt. Így hát türelmesen meg kell várni, amíg megérkezik a rendelet Aradra.

A távirat és telefon.

Alig két hete annak, hogy a táviratforgalom megnőtt Magyarországon. Körülbelül ebbe az időbe esik a priváttelefonok tömeges bekapcsolása is. A rendkívüli állapotokra való tekintettel úgy a Magyarországgal való táviratozást, mint a telefonoknak magáncélokra való használatát becsökkentették. Az *Aradi Közlöny* munkatársa megkérdezte Bulzan Avram postafőnököt, hogy van-e kitalálás arra, hogy a táviratot és a telefont a közönség hamarosan visszakapja. Bulzan főnök kijelentette, hogy úgy a Magyarországgal való táviratozás újból való felvételére, mint a priváttelefonálásra vonatkozólag egylegöre semmiféle rendeletet nem kapott, reméli azonban, hogy mindkettő hamarosan rendelkezésére fog állni a közönségnek.

Lelőtte a menekülő tolvajt

Az aradmegyei Paulis (Opálos) községben 1919. február 8-án Sroi Miklós parasztgazda feljelentést tett az ottapi csendőri szolgálatot teljesítő román nemzeti gárdánál, hogy távolléte alatt a lakását feltörték és több ezer korona értékűt meghaladó pénzeszeget loptak el tőle. A paulisi gárdisták másnap rövid nyomozás után a tettest, Rusz Demeter ottani 23 éves lakos személyében elfogták és nyomban felakarták kísérni a csendőrségi laktanyára. Azonban alig mentek a falu utcáján néhány lépést, Rusz egy alkalmas pillanatban megszökött a gárdisták közül és futásnak eredt. A gárda egyik embere, Bradean Demeter néhányszor feléje kiabált, hogy álljon meg és mivel Rusz a felszólításnak nem tett eleget, Bradean fegyverével célba vette a menekülőt, akit a lövés a halántékán ért és megölte. Az aradi törvényszék Bittó József táblabíró elnöklété alatt ma foglalkozott Bradean Demeter ügyével és miután a tanúk vallomásából bebizonyosodott, hogy Bradean a gyilkosságot csendőri szolgálat teljesítése közben, nem előre megfontolt szándékból követte el, a törvényszék az esetet súlyos testi sértésnek nyilvánítva, Bradeánt a gyilkosság vádjától felmenti.

Aradi tanítók a kormányhoz.

(Nem tudnak megélni, ha nem lesz fizetésrendezés)

Hirt adott az *Aradi Közlöny* arról, hogy az állami tisztviselők fizetésrendezése küszöbön áll. Az aradi és aradmegyei tanítók megbízásából többen Clujon (Kolozsváron) jártak a rezzortnál, ahol aziránt érdeklődtek, a tanárok és tanítók fizetésrendezése elkészült-e már és mikor lép életbe. Az *Aradi Közlöny* munkatársa beszélgetést folytatott az egyik aradi tanítóval, aki ez ügyben Clujon (Kolozsváron) járt s aki utjáról és a tanítók fizetésrendezéséről a következőkben számolt be.

Amilyen vérmes reményekkel nézett az aradi tanári és tanítói kar a fizetésrendezés elé, olyan nagy csalódással jöttünk mi haza a rezzorttól. Fizetésrendezés készül ugyan az állami tanárok és tanítók részére, azonban ennek életbeléptetése is még a távol jövőben van. A rendezés szentint az új fizetésben benne foglaltatnak az eddigi drágasági segély és egyéb pótlékok. Azonban még így is 25 százalékkal kevesebb,

mint a királyságbeliek fizetése. A nem állami, hanem államsegélyes tanárok és tanítók részére azonban semmitéle fizetésrendezés nincs tervbe véve. Ez az intézkedés érthető lehangoltságot szült a tanárok és tanítók között, akik most terjedelmes memorandumot szándékoznak a kormányhoz benyújtani. A memorandumban rámutatnak jelenlegi helyzetük tartóhatatlan voltára és kérik fogják, hogy a kormány ép oly elbánásban részesítse őket, mint az állami tanárok és tanítókat. Kérelmüket számszerű adatokkal is támogatják, így például egy tanár a X. fizetési osztály 2-ik fokozatában havi fizetesként nem kap egészen 500 leit. Kérni fogják, hogy a fizetésrendezést ugyanolyan kulcs szerint fogantassák a tanároknál és tanítóknál, mint az a törvényeségi és vasuti alkalmazotknál történt.

Értesülésünk szerint a memorandumot személyesen akarják a kultuszminiszternek átnyújtani.

Művészet.

Városszerte a Cigánygrófné alkotja szobeszed tárgyát, mindenki tud valami újat Martos és Vince nagyszerű operettjének aradi szenzációjának ígérkező bemutatójáról. A hölgyközönséget első sorban Horváth Mici és Szegő Lili tolettjei érdeklik, amelyekről csodadolgokat regélnék az úri szalónokban. De nagy várakozással tekintenek a közkezdelt Barics Gyula legújabb bonvivánalakítására elé is. Ma már a nyilvánosság tudomására jutott, hogy Lengyel Lőrinc butorgyárából átszállították a színházba az új operetthez megrendelt modern butorokat s hogy a nagyértékű, gyönyörű szönyegek Domán üzletéből kerülnek a színpadra. A kíváncsi érdeklődők figyelmét még csak az autódültre hívjuk fel, amit Szegő Lili és Gyöző adnak elő s amely rövidesen népszerű lesz Aradon az operett sok más slágerszámával együtt. Összegezve a színházról kiszivárgott híreket, konstatáljuk, hogy pénteken a lázas izgatottsággal várt első idei nagy téli premier zajlik le az aradi színházban.

Váradi Aladár mulat. (Pikáns műsor a Modern Kabaréban.) A Modern Kabaré pénteki pikáns műsorát egy rendkívül kedves, humoros szám fogja émelni. Várady Aladár, a kabaré közkezdelt komikus cigányzene mellett fog mulatni a színpadon. Mondanunk sem kell, hogy az ő mulatozása a közönségnek fog mulatságot szerezni. Nádassi Erő, a kabaré újománi szerződtetett komikusá eddig még nem hallott teljesen új pikáns számokkal lép fel. Fellépnek még Walley, a zuhanó ember, a Parvulescu-trió, Halász Rózsi, Mezey Nelly, Bébé, a fiatal táncos komikus és a társulat többi tagjai.

Október 23-ára tervezett hangversennyel és műkedvelővel egybekötött zártkörű táncestélye a hó 30-án, szombaton este fél 9 órai kezdettel lesz megtartva a Fehér Kereszt nagytermében. Belépéskor a meghívó felmutatandó. Jegyek már csak aznap este kaphatók. Rendezőség.

A mozgóképszínházak műsora: Október 29-én az Apollóban New-York rejtelmel III. — Az Urániában: New-York rejtelmel II. Bűnügyi dráma.

New-York rejtelmel II. és III. A közönség óriási érdeklődése mellett mutatatta be az Apolló színház New-York rejtelmének második részét, amelyben

izgalmasan fejlődik a hatalmas bűnügyi dráma meseszövege. Clarel mesterdetektív haláltmegvető vakmerőséggel üldözi a „Megsemmisítő kéz” gonosztevő banditáit, akik mindent elkövetnek, hogy üldözőiket eltegyék az utból. Zseniális trükkökkel sikerül a banditáknak Clarel általatlanná tenni, de csak egy kis időre s aztán újból hozzálát a banda megsemmisítéséhez. A második részt pénteken és szombaton az Uránia-színház mutatja be, az Apolló pedig pénteken és szombaton a harmadik részt vetíti. A harmadik részben a „Megsemmisítő kéz” tagjai raffiniált gonoszszággal törnek újból a meggyilkolt bankár leányának, Helenának életére. Tervüket azonban nem tudják teljesen végrehajtani. Ez azonban nem csüggeszti el a banditákat s néhány nap múlva éjszakának idején elhurcolják Helént lakásáról, hogy életének feloldozásával megmentsék. Dánt, a banda egyik tagját, akit Helén sebesített meg egy revolverrel. Már-már Helén áldozatává lesz a banditáknak, amikor megjelenik Clarel és ismét megmenti Helént a gonosztevők karmai közül, akiknek sikerül ismét megszökniük, de a vakmerő detektív nem adja fel a reményt, hogy kézrekerítse őket. A harmadik részben különösen kidomborodik a Helénát megsemmisítő kiváló művész színiátszó tehetsége. A filmen előforduló hajszák idegizgalmasak és eddig még nem látott trükkökkel ismertetik meg a nézőt.

Új textilárukat kap a város

A textilárúkból, melyeket a város körülbelül két hónappal ezelőtt hozott, már csak kevés áll a fogyasztók rendelkezésére. Eddig több mint egy millió lel értékű árut adtak el. Antal János, a közlelmzési vállalat titkára felhívja azon üzemetek, ahol textilárura még szükség van, hogy ebbeli igényüket írják össze és az üzemigazgató látatkozásával, ugyan csak az igazgatóság útján nyújtsák be a titkársághoz. Rendelésre állanak még kész ruhák, férfi, női és gyermektrikók, azonkívül még korlátolt számmal férfi ingek. Értesülésünk szerint Fulger Jonescu közlelmzési főfelügyelő bekérte az adatokat a közlelmzési vállalatától és ennek az alapján határozta el, hogy a város közönsége részére ismét hozatnak

te textilárukat. Fulger holnap reggel Rascan közlelmzési felügyelővel leutazik Bucurestibe, az új áruk beszerzése céljából.

Görögországnak nincs trónörököse.

A görög király halála folytán érdekes probléma került megvitatás alá, a trónörökös személyét illetően. Sándor, az elhalt király morganatikus házasságot kötött és gyermeke nincs. A volt trónörökös a szövetségesekkel szemben tanusított, ismert magatartása folytán nem lehet Görögország királya. Így Constantin exkirály második fiát Pált illetné meg a trón és valószínűleg ő fogja azt örökölni, bár igen sokan beszélnek arról, hogy Görögország Venizelosz elnöksége alatt köztársasággá alakul át. A mennyiben Pál lesz a király, megkoronázása előtt el kell ismernie, hogy édesatyja végleg lemondott a trónról és hogy György fivére sem reflektálhat többé a görög koronára.

Dr. Zimmermann Károly

távozása.

A napokban városszerte az a hír terjedt el, hogy dr. Zimmermann Károly volt kórházi igazgató-főorvos, miután egy éve már, hogy sebészeti és főorvosi állásától megvált, Budapestre költözik. Az *Aradi Közlöny* munkatársa ma felkereste ebben az ügyben Zimmermann dr.-t, aki távozásáról a következőket mondotta:

— A távozásomról elterjedt hír tényleg igaz. Mióta az elmúlt év decemberében a vármegyei közkórház igazgatói állásától felmentettek, állandóan azzal a tervvel foglalkoztam, hogy a várost elhagyom. Magyarországon eddig semmiféle állást nem tartottam megfelelőnek részemre, most azonban, mint értesültem, a magyar kormány kinevezett a budapesti kerületi Munkásbiztosító Pénztár igazgatójává vagy államtitkári, vagy miniszteri tanácsosi ranggal. A pénztárnak 1600 hivatalnok van s a munkások betegség és baleset ellen való biztosításával foglalkozik, a pestújhelyi kórház és számos ambulatórium felett rendelkezik. Mivel pesti rokonaimnak sikerült részemre lakást szerezni, amint itteni ügyemet lebonyolítottam, előreláthatólag két hónapon belül repatriáltatni fogom magam.

Dr. Zimmermann Károly tíz évvel ezelőtt került Aradra Dicső-szentmártonról, ahol egy kórház alapításával nagy és eredményes munkát végzett. Aradon rövid idő alatt ő került a megyei kórház élére, s ebben az állásában évekig kizárólag sebészettel foglalkozott. Aradon rendkívül nagy népszerűséget vívott ki magának liberális gondolkodásával. Arad város közönsége bizonyára sajnálattal veszi tudomásul dr. Zimmermann távozását.

A mai valutapiac.

A mai piacon lanyha volt az irányzat, ami a nagyfokú kínálatnak a következménye. Ma a dollárt 55-56 lei-jel jegyezték. A többi valuta mai árfolyama a következő: márka 85-86 bani, dinár 175-176 lei, sokol 80-85 bani. Budapest. Dollár 395. Márka 569. Lira 1570. Lei 700. Szokol 472. Dinár 1125. Leva 545. Bécs. Márka 589. Lei 700. Frank 2575. Dollár 402. Rubel 340. Szokol 482. Font 1890. Temesvár. Dollár kicsi 52, nagy 53-55, francia frank 380-415, lira 230-270, márka 85-89, leva 72-76, dinár 155-170, cseh korona 75-85, holland forint 16-18, japán jen 23-27. Bucuresti. Márka 87-88, leva 72-74, török lira 38-39, sterling lira 190-195, francia frank 395-400, svájci frank 900-950, olasz lira 270-280, drachma 650-700, dinár 250-270, dollár 57-58, Napoleon 160-170.

Aradi kereskedő

Szlovákiáról.

Ma jött vissza Aradra hosszabb felföldi tartózkodás után egy itteni kereskedő, aki a pozsonyi és a csehszlovákiai általános helyzetről a következőket mondotta az *Aradi Közlöny* munkatársának: Csehszlovákiában a belpolitikai viszonyok elég normálisak. Az ipar határozottan fellendült, habár az utóbbi időben Csehországban a gyárak általában csak erősen redukált üzemmé dolgozhatnak, így a textilárak is emelkednek kissé. A kereskedelem élénk, tudvalevő dolog, hogy egész Középeurópában Cseh szlovákiának van a legnagyobb exportja. Pozsonyban az üzletek bőségesen el vannak látva csemegefélével, itáliai déligyümölcsessel. A pénzügyi helyzet után Szlovákiában mindennemű új vállalkozás iránt meglehetősen nagy tartózkodás mutatkozott, de néhány hónap óta már ezen a téren is konszolidálódtak a viszonyok és a pénzkrisis némileg enyhült. Az üzletfeliratokat az egész Felföldön háromféle nyelven (főleg németül és magyarul) kell feltüntetni. A szlovákiai színházak általában mindenütt a vidéki színházak nivója alá süllyedtek; több helyen, így Pozsonyban is változatlanul magyar előadásokat tartanak. A drágasági viszonyok a magyarországbeli állapotoknál csak valamivel kedvezőbbek. Pozsonyi tartózkodásom alatt például pensióban napi 160 koronát fizettem ellátásért. A vonatközlekedés menetrend szerint, kitűnően van rendezve, a vasuti kocsik világosak, fűtöttek, a menetdíj sem túlságosan magas.

A lakáshivatal elnöke lakás nélkül.

Az aradi lakásvizonyokra, illetőleg az enyhülni nem akaró lakásmizériákra jellemző, hogy dr. Chiciu Rémusnak, a lakáshivatal elnökének sincsen lakása. Dr. Chiciu elnök körülbelül egy hónap óta áll a lakáshivatal élén és mindeztideig nem tudott megfelelő lakáshoz jutni. Egy másik helyen, ahol sok a munka, mint

József lakáshivatali tisztviselő lakásán megjelent a térparancsnokság szoba rekviráló bizottsága és a tisztviselőt, aki szülei lakásának egyik szobáját lakja, kiakarta tenni szobájából. Miután felmutatta lakásigazolványát, engedték meg, hogy továbbra is a szobában lakjék.

HIREK.

A MINISZTERELNÖK FELESÉGE TIMISOARÁN (TEMESVÁROTT).

Tegnap este a Simplonnal Timisoarára (Temesvárra) érkezett Bucurestiből Averescu miniszterelnök felesége. Az olasz származású asszony, aki előrelátólag néhány napig Timisoarán (Temesváron) marad, ma az ottani nagyobb gyárakat tekintette meg.

ELHUNYT LAPKIADÓ. Szeged. Eudrényi Lajos, a Szegedi Friss Újság tulajdonosa hosszas szenvedés után a napokban elhunyt.

A GERMÁN EZER LEIESEK BEVÁLTÁSA. Megírta az Aradi Közlöny, hogy a Banca Generala által kibocsátott ezer letes bankjegyek Nationalbankjegyre való beváltását már megkezdte az állami adóhivatal és hogy a beváltás november 6-ig tart. Értesülésünk szerint az eddig beváltott ezrek száma 150 darab.

VÁRADON A KÖZHIVATALOKNAK KIFIZETTÉK A 40 SZÁZALÉKOT. Oradea-Mare (Nagyvárad). A tegnapi nap folyamán a pénzbeváltáskor visszatartott 40 százalékot a közhivataloknak kifizették.

AZ ORSZÁGOS VÁSÁR NOVEMBER 5-ÉN LESZ. Téves információ alapján azt közöltük, hogy az idei őszi országos vásár november 1-én lesz. Ma illetékes helyen azt az értesítést kaptuk, hogy az országos vásárt november 5-re tűzték ki. A vásár egy napig tart.

MEGYEI REPATRIÁLTAK. Aradról a legközelebbi repatriáló vonat november 6-án délelőtt 11 óra 45 perckor indul. Ezzel a vonattal körülbelül százötvenen hagyják el a várost és a vármegyét. Az aradiakon kívül: Pankota, Újszentanna, Alvácza, Pécska, Mária-Radna, Bokszeg, Lippa, Ötvenes, Új-Arad, Soborsin, Glogovác, Kürtös Körösbökény községekből repatriáltatják magukat nagyrészt azok a családok, a kiknek fejei már régebben átmentek Magyarországra.

AZ ADÓFELSZÓMLÁS. Az adófelszólamlási bizottságok mátol kezdve felcserélt bizottságokkal tárgyalnak. Az I-ső számú bizottság a névsor végén levő, a II-ik számú bizottság a névsor elején levő ügyeket tárgyalja.

MÓDOSÍTÁS A TELEKÉRTÉKADÓ SZABÁLYRENDELETEN. A városi tanács közli: A telekértékadóra vonatkozó szabályrendelet 5. §-át a városi prefektúra következőképpen egészítette ki: Kivételt képez az 1921. év, mely évben az 1919-1920. évekre megállapított forgalmi érték veendő az adó alapjául. A kiegészítő határozatot azzal tesszük folyó október hó 12-én kezdődő 15 napra, a városi adóhivatal 17. számú helyiségében közszemlére, hogy azt az érdekeltek betekintésén, esetleges felelősségükkel egyaránt a közszemlére tétel ideje alatt a városi adóhivatal iktatójába beadhassák.

POGÁNY JÓZSEF A HADIFOGLYOK KÖZÖTT IZGAT. Budapest. Egy Oroszországból hazatért magyar hadifogoly mondta el, hogy hónapokig tartó nehéz utazása után éppen akkor ért Szentpétervárra, amikor ott Pogány József volt népbiztos érkezését várták. Pogány, akit az „elvtások” nagy ünnepléssel fogadtak, a konzulátusi épület előtt hosszú izgató beszédet mondott az utlevélükre várakozó magyar hadifoglyoknak.

MEGNYILIK A BÁNATI MŰEGYETEM. Timisoara (Temesvár.) A főpolgármesteri hivatal közli, hogy a közmunkaügyi miniszter elhatározta, hogy Temesvárott műegytemet létesít, amely öt szakból fog állni. Ezen szakok közül egyelőre a bányászati és kohászati, továbbá a mechanikai és elektrotechnikai mérnöki szakosztály nyílik meg. A műegytem megnyitása november 15-én lesz. Egyelőre csak az első évfolyamot nyitják meg és az előadási nyelv román lesz. Azok, akik a műegytemre beiratkozni kívánnak, kötelesek erre vonatkozó kérvényeiket november 10-ig a főpolgármesteri hivatalhoz benyújtani s a kérvényhez az érettségi bizonyítványukat és keresztlevelüket mellékelni. A nem temesvári hallgatók részére internátust fognak létesíteni, amelyben a tartási díjat részben pénzben, részben természetben kell megfizetni és a diákok kötelesek ágyműjüket magukkal hozni.

CALÓ AL-ÖRMESTER. A Deteschán-csoport detektívjei letartóztattak egy Theodor Nikola nevű aradmegyei egyént, aki örmesternek adva ki magát, Padar Nagy Ilona nevű nővel több csalást követett el. A rendőrség felhívja a károsultakat, hogy jelentkezzenek a rendőrség bünyügyi osztályán. A csaló motozásakor többek között George Luca névre szóló igazolványt is találtak iratai között.

PANASZHIVATAL A POSTA MIATT. Clujon (Kolozsvárott) panaszhivatalt állítanak fel, amelynek az lesz a feladata, hogy a postánál előforduló abnormitásokon, amelyeket a háború és rendkívüli viszonyok idéztek elő, segítsen. Hát ha már ilyen hivatalt felállítanak, akkor ellátjuk mi is panasszal bőven: miért nem fizetik ki a pénzeszámláinkat, miért nem fizetik ki a levelezési díjakat, miért kézbesítik az újságokat az előfizetőknek negyed-ötödnap, miért vesznek el azokat, stb. stb.

MUNKÁBA ÁLLNAK A KERESKEDELMI ALKALMAZOTTAK. A kereskedő-egédek kollektíve még mindig nem álltak munkába, azonban egy részük nem bírván tovább a sztrájkot, beálltak régi helyükre. A segédek főnökeikre bízták fizetésük mikénti rendezését. Itt említi meg, hogy a kávéházi és éttermi alkalmazottak bejelentették az aradi kávévások és vendéglősök ipartársulatának, hogy bér- és százalékiavítási kérelmük-től egyelőre elállnak.

VIZSGÁLAT A KÁVÉHÁZAKBAN. A közegészségügyi-bizottság, amelynek tagjai Laza rendőrbiztos és dr. Pascutiú városi tiszt orvos voltak, ma végigjárták az aradi kávéházakat, ahol alaposan megvizsgálták az élelmiszerkészleteket, edényeket, raktárakat, a fő- és mellékhelyiségeket. A bizottság legtöbb helyen mindent rendben talált.

AZ ALKALMASOK BEVONULÁSA. Az erdélyi lapok írják, hogy a most folyó pótsorozásokon alkalmasnak talált 1880-1896. évbéli hadköteleseket tavasszal hat heti fegyvergyakorlatra be fogják hívni. A tisztek nyolc hétig tartó kiképzésben fognak részesülni.

MEGDEZSMÁLT VASÁRU-SZÁLLITMÁNY. Egyik legnagyobb bécsi cég több rakomány vasárt küldött Fargul-Muresre (Marosvásárhelyre). A szállítmány akadálytalanul el is jutott Aradig, itt azonban a vámelljárás következtében már több mint egy hete vesztegelni kénytelen. A kísérő, aki a cég alkalmazottja, tegnap panaszt tett a raktárfőnökségnél, hogy a vagonokat állandóan lopkodják. Bár minden óvintézkedést megtett, öröket fogadott, akik éjjelenként felgyeltek a szállítmányra, mégis reggelre métermázsas súlyú vasárukkal telt ládák hiányoztak a vagonokból. A raktárfőnök utasította, hogy panaszával forduljon a rendőrségre és tegyen feljelentést.

300.000 KORONÁS KÁRTYAVESZTESÉG. A Gazeta Transilvaniei az Infratirea brassói klub botrányairól adott leleplezése során felemlíti, hogy Sebestyén Jenő, Szabol Pál szintársulatának tagja 300.000 koronát veszített a klubban, mely összegből 140.000 koronát visszakövetel, mert három partnere összejátszott ellene. Voina őrnagy-térparancsnoknak két tanu vallomása szerint napidíjat akartak fizetni azért, hogy járjon fel a klubba és kártyavesztéseit is hajlandók lettek volna fedezni. Az őrnagy azonban figyelmeztette a hatóságokat a klubban folyó üzelmekre.

Könyvtárakat, hangjegyeket magas áron vesz körpöl

ENGEL GÉP- ÉS GYORSIRÓISKOLA. Apponyi-körút 8. szám. II-ik emelet. November 4-ikén új tanfolyam kezdődik.

MEGLOPTÁK MULATÁS KÖZBEN. Nagy Alajos vasuti altiszt feljelentést tett a rendőrségen, hogy hétfőn este a Magyar-utca egyik vendéglőjében mulatott. Azalatt, amíg nem tudott magáról, valaki ellopta körülbelül 5000 lei értékű aranyóráját és láncát. Az ügy vizsgálatával a Detesan-detektívcsoporthoz Mona detektívet bízta meg. A zsebtolvajlás gyanúja a vendéglő egyik női alkalmazottjára esik.

A színésznő válik.

Napok óta válóperről suttognak a színház tájékán. A válóper egyik szereplője a Városi színház legkiválóbb művésznője, akit lelkes örömmel fogadott a közönség, amikor visszatért a színpadra, amelynek büszkesége. A színésznő évekket ezelőtt felvette himen rózsaláncait s most hogy visszatért első szerelméhez a színpadhoz, le akarja magáról rázni a rózsaláncokat, amelyek nem hozták meg részére a boldogságot. Értesülésünk szerint a színésznő már régebben beadta a válókeresetet férje ellen, akitől bizonyára közös megegyezés alapján fog elválni. Az aradi törvényszék legközelebb dönt az érdekes válóperben.

A szerkesztésért felelős: **KAROLY JÓZSEF**

lel.

Censurat: **ALEX FRUGINA**

Apró hirdetések

Levelezés.

GERMAN JELIGEN LEVEL VAN. 4449

„B. B. KATÓKA” vasárnap délután 5 órakor parton várhid végén várom. 4450

Alkalmazás.

CIGARETTA TÖLTÉST vállalk. Cim kiadóban. 1000

TANITÓT keres a soborsini róm. kath. iskolaszék évi 6000 lei, lakás és fűtőanyag díjjal. 4437

Vétel és eladás.

JÓKARBAN levő gyermek kocsit eladó. Vas-utca 1. szám. 4448

ELADÓ méz, fejős fajkecske, sodronyfonógép, üreshordók, gerendák. Dezső-utca 12. 4451

ZONGORA rövid, keresztúros, elsőrangú gyártmány. eladó. Bővebbet Árdos és Bornstein. Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40. 4453

RÓKA ÉS SILSKIN boa eladó. Ioanovits szücsnél. Strada Grigorescu (Tabajdy-utca.) 4456

FÜRÉSZGÉP 5 lóerős villanymórttal, indítóval, vezetékkel, egy tizedes mérleg, egy új kézikocsi és szénkályha eladó. Purgly Lajosné-utca 120. szám alatt. 4457

ANTI-K PORCELLANT, butort, szőnyeg, festményeket, ékszert vesz Salon Artistique Boulevard Regina Maria (Andrássy-tér) 21. 10351

ELEGANS LAKASBERENDEZÉS egészben, vagy részben; házfelszerelési tárgyak, stb. elköltözés miatt eladók. Megtekinthetők délután 2-4-ig Str. Popa (Ferdinánd-utca) 7. szám. 4425

ÖTSZÁZÖTVEN HL. kijavított töltő és transport képes boros hordó azonnal eladó. helyt Arad. Konner. M.-Pécska. 4431

ELADÓ egy hálószoba, ebédlő és függöny. Klein szabóüzlet, Strada Bucur (Eötvös-utca) 5. 4434

Ingatlan.

KÉT HOLD SZÓLÓ, terméssel együtt Barackán, elköltözés miatt eladó. Értekezhetni délután 2-4-ig Zimmermann. Str. Popa (Ferdinánd-utca) 7. sz. 4424

Üzletek.

VENDÉGLŐ ARADON ELADÓ. Bővebbet ifj. Klein Mór könyvkereskedésében. 4459

Schön si Messer

rövid, szövött, kötött és norinbergi árak kereskedése, Arad, Bockó-u. 1. 4898

Fratii Steiner

bőrkereskedése

Arad, Asztalos Sándor-u. 2-3. Fióküzlet Ujaradon. 9961

Mindenemű bőrárak és cipészkelekek legelőbb bevásárlási forrása. Szolid ár.

Iuon Kőő

kézmű és divatszövet áruház

Boros Béni-tér 16. (Wancsek ház.)

Ajánlja dusan felszerelt raktárát kézmű- és rőfűsáru cikkben, nagyban és kis mennyiségben. 10021

Grünwald si Moskovitz

cukor, cukorka, gyümölcsök, gyarmatárak és norinbergi nagykereskedése. 9991

Moldován prefectus a tisztviselőkért.

Ma délelőtt 11 órakor dr. Moldován Silvius prefectus a városháza közgyűlési termében a városi tisztviselők üdvözlését fogadta. A tisztviselők nevében dr. Robu János polgármester beszélt. Rámutatott arra, hogy a városi tisztviselők nehéz viszonyok között teljesítik kötelességüket, de biztosíthatja a prefectust, hogy a tisztviselők munkakedvvel és szorgalommal dolgoznak, hogy a város érdekeit előmozdítsák. Éppen ezért a prefectus jóindulatába ajánlja a tisztviselőket. Dr. Moldován Silvius prefectus válaszában kijelentette, hogy örömmel vette át hivatalát, bár tudatában van annak, hogy sok nehézséggel kell megküzdnie oly helyen, hol oly sok a munka, mint az aradi prefecturán. De érez magában erőt, hogy feladatát teljesíteni tudja, érez magában erőt, hogy a tisztviselők jogos kíván-

ságait illetékes helyen keresztül vigye, mert tudja, hogy csak megelégedett tisztviselői kar biztosíthatja a közigazgatás zavartalan menetét. A maga részéről is azon fog dolgozni, hogy a közigazgatásban fennakadás ne álljon be s hogy a tisztviselők helyzete javuljon oly irányban, ahogyan az az előterjesztés kívánja, amelyet dr. Angel helyettes polgármester Clujra (Kolozsvárra) és Bucurestibe vitt.

— Ha valamely tisztviselőnek panasa van, mondotta a prefectus, forduljon bizalommal hozzám. Az én ajtóm nyitva van és mindenkinek jogos kívánságát teljesíteni fogom. Arra kérem önöket, támogassanak engem munkájukkal, hogy ez a szép város tovább fejlődjék. (Éljenzés.) A polgármester ezután bemutatatta a tisztviselőket a prefectusnak.

Szemtanu a kétegyházai összejöveteléről

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a kétegyházai vonatállomáson a Budapest felől jövő személyvonat beleszaladt az állomás mellékvágányán veszteglő repatriáló vonat szerelvényébe. Az Aradi Közlöny munkatársának alkalmá volt egy vasúti hivatalnokkal beszélni, akik az összejövetel napján Kétegyháza állomáson tartózkodott. A szemtanu a szerencsétlenségről a következőket mondotta:

A repatriáló vonat szerelvénye már régebb idő óta vesztegelt Kétegyházán. Mivel a vonatot itt osztották szét, majdnem mindennap történtek tolatások. A budapesti vonat érkezése előtt rövid idővel lettek készen a tolatással. A védjelző még „tilos”-ra állott, mert a váltók nem álltak a személyvonatnak vágányára. A személyvonat mozdonyvezetője azonban vétkes könnyelműségből nem vette figyelembe a tilos védjelzőt és a megengedettnél nagyobb sebességgel hozta a vonatot. Az volt azonban a

szerecsene, hogy a kocsik, amelyeknek a személyvonat neki futott, nem voltak összekapcsolva a többi kocsikkal, hanem ezektől nagyobb távolság választotta el. Amikor a személyvonat mozdonyvezetője észrevette a bajt, azonnal fékezni kezdett és így sikerült a nagyobb szerencsétlenséget elhárítani. A kocsik, amelyeknek a mozdony nekifutott, súlyosan megrongálódtak, azonban emberéletben kár nem történt. Csupán a személyvonat fiútoje szenvedett horzsolásokat.

Uj bankjegyek Magyarországon és Ausztriában.

BUCESTI. Az Universal jelentti: Az Osztrák Magy. Bank újabb bankjegyeket bocsátott ki Magyarország és Ausztria számára, amelyek vörös bélyegzővel vannak ellátva, Zanceanu a likvidáló-bizottság Románia megbízottja táviratilag értesítette erről a pénzügyminiszteriumot, hogy sürgősen tegyenek lépéseket a vámhivataloknál ezen bankjegyek behozatalának megakadályozására.

FIGYELEM! Iskolai gyermekruhák, őszi és téli felöltők nagy választékban! Nagyobb intézetekhez tömeges rendelésnél minta kollekcióval kiutazunk! Allandóan nagy választék kész férfi- és női öltönyökben, őszi felöltőkben és téli kabátokban! Pontos munka! Külön mérték utáni osztály! Szíves megkeresést kérünk: 3439

Fratii Komlós si Muzsav Strada Motianu (Forray-utca) 8. sz.

Angol géphajtószijjat,

varrószijjat, szijjösszekötőt, Klingerit és egyéb tömítőseket, asbestot, svájci szítaselymet, ma'omhevedereket, vízmérleget, Magnolia és egyéb csapágyalémekeket, angol ónt, drótszeget, trágyavillát, kör és garterfűrészlappokat, patkót és patkószeget, mindennemű műszaki cikkeket, gépolajokat, lenolajkenőőt, repceolajat, Tovotkekenőőst, mindennemű mezőgazdasági gépeket és eszközöket, szüksgélti cikkeket a mezőgazdaság számára, raktárról azonnal szállít az 4259

Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Géposztálya

Szibiu, Salzgasse 22. :: Főlerakat: Oluj, Heltai-n. 3. szám.

Hann és Tarsa

gép- és műszaki kereskedelmi r.-t.

MEGHÍVÓ.

Mokra hegyközség közgyűlése folyó évi november hó 2-án délelőtt 10 órakor Apateleken, Brád János vendéglőjében gyűlést tart, melyre a t. szőlőbirtokos urak ezennel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. A választmány megbízásának lejárta következtében új választmány választása.

2. Hegybiró lemondásának bejelentése s új hegybiró választása.

Ezen gyűlés befejezése után a választmány tartja gyűlését, melynek

Tárgysorozata:

1. Elnök választás.

2. A szőlőkben a munkaidő s munkabérek megállapítása.

Apatelekek, 1920. évi október hó 24-én.

BALLAI SAMU,

elnök.

Olcsó csontenyv

Rum- és likőressenciák, finom-ésdenaturált szesz, Uj és használt hordók 445

Gárdos si Bornstein-nál

Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 40. sz.

Naponta frissen vágott szárazon koppasztott

hízalt baromfi

kapható: 4456

Rosenberger és Tarsa cégégnél

Heim Domokos-utca 2. sz. telepen és Pinta Avram Ianou (Szabadság-téri) sátrában.

Állami Monopol Központi Igazgatósága,

HIRDETME NY.

Fentjelzett Vezérigazgatóság közhírré teszi, hogy folyó évi november 9-én Bucuresten a Calea Victoriei 125. sz. a. levő hivatalos helyiségében nyitvános pályázatot tart, ezen hivatalhoz tartozó személyzet ellátására szükséges 150.000 klg. több minőségű sertészsír szállítására.

A pályázatok zárt borítékban terjesztendők elő.

A szállítás a következő feltételek mellett történik:

1. A szállított zsírmennyiségért a Vezérigazgatóság cserében darabos só utal ki az Aknasugatagi és Rónaszéki (Máramarosi) sóbányákból, Csehország, Magyarország, Jugoszlávia és Bulgáriában való szállításra; az ajánlatban jelezni kell első sorban a felajánlott zsír mennyiségét s hogy mennyi sót kíván kapni egy vagon (10.000 Klg) zsír fejében.

2. Ajánlat minimum 10.000 klg. zsír-ról tehető.

3. A felajánlott zsír a pályázat elnyerése után 30 napon belül zárt hordókban s a következő három főlelemezési raktárhoz egyenlő mennyiségben szállítandó.

a) lasii állomáson levő vám áruaktár (Antrepoziteilei vámei din statia lasi.)

b) Bukaresti vám áruaktár (Vam antrepozite.)

c) Kolozsvári Dohánygyár. (Fabrica de tutun.)

4. A zsír mennyiségileg és minőségileg ezen három raktárnál lesz átvéve.

5. A só a bányá állomáson berakva december hó elején, a zsír átvétele után oly mennyiségben vehető át, ahány vagon fog a Dir. C. F. R. rendelkezésünkre bocsájtani.

6. Az ajánlatokhoz 10.000 (tízezer) Lei pénz, vagy ennek megfelelő értékpapír csatolandó vagononként. 4436

A R. M. S. VEZÉRIGAZGATÓSÁGA.

Elsőrendű szövőcérna és szövőgyapot (aradi textil gyár gyártmányát), valamint rövid-, köt- és szövött-árunkban dusan felszerelt raktárát ajánlja 4033

Hirschteld és Tarsa

Str. Moise Nicora Arad, Petőfi-utca 1. sz.

(Bing-ház).